

*Prikaz***Claire Berlinski: *Menace in Europe – Why the continent's crisis is America's too?***

Three Rivers Press, New York, 2006., 281 str.

Claire Berlinski je nakon stjecanja doktorata znanosti iz područja međunarodnih odnosa na Oxfordskom sveučilištu radila kao novinarka, znanstvenica, konzultantica i slobodni pisac u Britaniji, Tajlandu, Laosu, Francuskoj i Turskoj, što je rezultiralo objavljivanjem njezinih radova u najeminentnijim svjetskim tiskovinama te znanstvenim časopisima poput *New York Timesa*, *Washington Posta*, *New York Suna*, *Oxford International Reviewa* i drugih.

U knjizi simboličnog naslova *Opasnost u Europi – zašto se kriza na kontinentu odnosi i na Ameriku*, nastoji kroz životno i radno iskustvo, prožeto slojevitim poznavanjem tematike, te kombinacijom beletrističkog i znanstvenog pristupa, osvijetliti političku i kulturnu krizu na europskom kontinentu koja je u biti manifestacija dublje moralne i duhovne krize koja je zavládala svim porama europskog društva.

U razgovoru s francuskim policajcima, muslimanskim imigrantima, njemačkim rock zvijezdama te talijanskim ženama autorica kroz devet poglavlja ukazuje na trendove već godinama prisutne u Europi, koji postepeno prerastaju u opasnost globalnih razmjera: jačanje islamskog radikalizma, niska stopa nataliteta, mržnja prema Americi prisutna u svim segmentima društva, smrt religije koja vodi ka beznadnoj, nemoralnoj Europi okrenutoj anti-amerikanizmu, antisemitizmu te drugim opasnim ideologijama.

Osvrćući se na najveći globalni izazov sigurnosti – terorizam, koji je u većoj mjeri zahvatio Europu nakon tragičnih događaja 11. rujna, autorica iznosi dijametralno suprotan pogled za zbivanja od onog često prisutnog među europskom populacijom. Ilustrirajući to primjerima iz svakodnevnog života, brani tezu kako je terorizam u Europi posljedica dugogodišnjeg jačanja islamskog radikalizma, uzrokovanog neuspješnom asimilacijom muslimanskih imigranata, te ignoriranjem prvih znakova upozorenja i poticanjem takvih radikalnih uporišta od strane europske političke elite.

Europljani su izgubili ideale, tradicionalne vrijednosti, identitet, religiju, te u beznađu sadašnjice utjehu i motiv, po autorici, nalaze u mržnji usmjerenoj ka Americi, svemu onom što ona predstavlja, nalazeći krivnju za terorističke napade na Madrid i London upravo u potpori Španjolske i Velike Britanije američkom ratu protiv terorizma i angažmanu u Iraku.

Kroz stihove njemačke rock grupe autorica nastoji upozoriti na poruku antisemitizma te anti-amerikanizma koji su opće prihvaćeni među njihovom širokom publikom, te na osjećaj srama koji njemački narod gaji još od Drugog svjetskog rata. Upozorava i na pasivnost Nizozemaca, ilustrirajući to činjeni-

com da je Nizozemska stoljećima bila utočište religijskih i intelektualnih disidenata, dok u današnje vrijeme tolerancija predstavlja najvišu vrijednost; tolerancija prema konzumiranju droge, prostituciji, eutanaziji te konačno, prema radikalnom islamizmu.

Odgovor na pitanje iz naslova Claire Berlinski predstavlja kroz činjenicu da Europa kao velika ekonomska i diplomatska sila, teritorijem i brojem stanovnika veća od SAD-a, ne dijeli američke poglede na svijet čime ugrožava njene interese i predstavlja prijetnju njenoj politici prema Iraku, Izraelsko-arapskom sukobu, Sjevernoj Koreji te Iranu. Europa je i najveći američki ekonomski partner te najveći izvor inozemnih direktnih investicija, pa je realno za očekivati da će se europski ekonomski problemi odraziti i na SAD.

Rješenje europske ekonomske te kulturne krize autorica pronalazi samo u drastičnim socijalnim i ekonomskim reformama koje će pridonijeti socijalnoj mobilnosti te time donijeti nadu ljudima koji životare na marginama. Ekonomska inicijativa u Europi je trenutno usporena i onemogućena porezima, brojnim zakonima o radu kao i kompliciranom birokratskom regulativom. Iznad svega bi trebao stajati izazov asimilacije imigranata, kojima će se kroz ekonomsku liberalizaciju pružiti mogućnost za dostojan život.

Čitajući knjigu Claire Berlinski teško je zadržati objektivnost; jer autorica brojnim primjerima te argumentirano predstavljenom građom ukazuje na stvarne probleme europskog kontinenta, svakom novom stranicom i ilustracijom pridobivajući svog čitatelja. Međutim, potrebno se kroz njeno naglašavanje anti-amerikanizma i moralne dezintegracije Europe ipak vratiti u stvarnost, uzimajući u obzir i autoričinu subjektivnost u odnosu na zemlju iz koje dolazi. Rezimirajući vrijednost knjige i doprinos autorice preporučila bih knjigu svima jer bez obzira na razumljivu pristranost, osvjetljava probleme kojih smo svi Europljani svjesni, ali ih ne izgovaramo na glas.

Dana Luša